

รายงานสำรวจ ทำทะเบียน และถ่ายสำเนาดิจิทัลเอกสารโบราณ
ณ หอจดหมายเหตุสาธารณสุขแห่งชาติ สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ถนนพหลโยธิน

13-14 กุมภาพันธ์ 2568

ฐานข้อมูลเอกสารโบราณภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย
ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ฐานข้อมูลเอกสารโบราณภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทยมีแผนจัดทำเว็บไซต์ฐานข้อมูลเอกสารโบราณฯ เพื่อให้บริการข้อมูลเอกสารโบราณออนไลน์ ริเริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ.2555 และดำเนินงานเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยวัตถุประสงค์การจัดทำฐานข้อมูลเอกสารโบราณภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทยนั้น เพื่อเก็บรวบรวม ศึกษา และทำสำเนาดิจิทัลเอกสารโบราณ เพื่อเผยแพร่ทางเว็บไซต์ฐานข้อมูล เพื่อรักษาเอกสารโบราณซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่อุดมไปด้วยความรู้ทางภูมิปัญญาที่มีคุณค่าหาใดเปรียบได้ และการจะทำให้เว็บไซต์ฐานข้อมูลเอกสารโบราณภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทยมีความเข้มแข็งนั้นจึงต้องแสวงหาข้อมูลเอกสารโบราณเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ

ในปีงบประมาณ 2568 คณะทำงานได้วางแผนลงพื้นที่ที่หอจดหมายเหตุสาธารณสุขแห่งชาติ สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี เพื่อดำเนินการทำทะเบียน และจัดทำสำเนาดิจิทัลเอกสารโบราณ ซึ่งเป็นการดำเนินงานต่อเนื่อง ซึ่งการลงพื้นที่ในครั้งนี้เป็นครั้งที่ 4 นางสาวนิสา เชยกลิ่น นักวิชาการฐานข้อมูล, นางสาวศุภาพิชญ์ อุคัมพันธ์ เจ้าหน้าที่สนับสนุนวิชาการ, นายศุภกรานต์ พุ่มพุกษ์ นักผลิตสื่อ และนักศึกษาฝึกงาน ได้แก่ นางสาวธัชวรรณ ตะโกท่า คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนางสาวแพรวพรรณ ปารีเวสียง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้เดินทางหอจดหมายเหตุสาธารณสุขแห่งชาติ สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี เพื่อทำทะเบียนและถ่ายสำเนาเอกสารโบราณ

เอกสารโบราณชุดนี้เป็นเอกสารส่วนบุคคลที่นายทองอ่อน สิทธิไกรพงษ์ แพทย์แผนโบราณ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการรักษาโรคและใช้ยาสมุนไพรในการบรรเทาอาการเจ็บป่วย โดยนายทองอ่อนถือเป็นแพทย์ประจำตำบลคนแรกของตำบลหนองบัว อำเภอฝาง จังหวัดขอนแก่น และได้รับใบประกอบโรคศิลปะสาขาเภสัชกรรม เวชกรรมและผดุงครรภ์แผนโบราณจากคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข

รายชื่อทะเบียนเอกสารโบราณที่ทำสำเนาดิจิทัลในครั้งนี้ ได้แก่

ที่	ทะเบียนของ ฐานข้อมูลฯ	ทะเบียนของหอ จดหมายเหตุฯ	ชื่อเรื่อง	อักษร	ประเภท
1	NPH ¹ 001-159	(23) สบ 23.1.4/159	ตำรายา	ไทยน้อย	ลานก้อม
2	NPH001-160	(23) สบ 23.1.4/160	พระพุทธรศาสนา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
3	NPH001-161	(23) สบ 23.1.4/161	พระพุทธรศาสนา	ไทยน้อย	ลานก้อม
4	NPH001-162	(23) สบ 23.1.4/162	พระพุทธรศาสนา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
5	NPH001-163	(23) สบ 23.1.4/163	ตำรายา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
6	NPH001-164	(23) สบ 23.1.4/164	ตำราดูลักคณคนขาวคนดำ คนเหลือง	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
7	NPH001-165	(23) สบ 23.1.4/165	ตำราโหราศาสตร์	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
8	NPH001-166	(23) สบ 23.1.4/166	สุกัณฑ์โอนาค	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
9	NPH001-167	(23) สบ 23.1.4/167	ตำราโหราศาสตร์	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
10	NPH001-168	(23) สบ 23.1.4/168	ตำราโหราศาสตร์	ธรรมอีสาน, ไทยน้อย	ลานก้อม
11	NPH001-169	(23) สบ 23.1.4/169	ตำราโหราศาสตร์	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
12	NPH001-170	(23) สบ 23.1.4/170	ตำรายาหนังสือพ่อโสม	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
13	NPH001-171	(23) สบ 23.1.4/171	ไม่ทราบชื่อเรื่อง	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
14	NPH001-172	(23) สบ 23.1.4/172	ไม่ทราบชื่อเรื่อง	ไทยน้อย	ลานก้อม
15	NPH001-173	(23) สบ 23.1.4/173	ตำราโหราศาสตร์	ไทยน้อย	ลานก้อม
16	NPH001-174	(23) สบ 23.1.4/174	ตำราแก้ตะพั้ง	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
17	NPH001-175	(23) สบ 23.1.4/175	ตำรายา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
18	NPH001-176	(23) สบ 23.1.4/176	ตำราการปลูกเรือน	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
19	NPH001-177	(23) สบ 23.1.4/177	รวมหลายเรื่อง	ธรรมอีสาน, ไทยน้อย	ลานก้อม
20	NPH001-178	(23) สบ 23.1.4/178	ไม่ทราบชื่อเรื่อง	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
21	NPH001-179	(23) สบ 23.1.4/179	พระพุทธรศาสนา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
22	NPH001-180	(23) สบ 23.1.4/180	พระพุทธรศาสนา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม

¹ มีการเปลี่ยนแปลงรหัสเอกสารจาก NBI มาจากอักษรย่อจังหวัดนนทบุรี เป็น NPH มาจาก National Archives of Public Health (NAPH)

ที่	ทะเบียนของ ฐานข้อมูลฯ	ทะเบียนของหอ จดหมายเหตุฯ	ชื่อเรื่อง	อักษร	ประเภท
23	NPH001-181	(23) สบ 23.1.4/181	รวมหลายเรื่อง	ธรรมอีสาน, ไทยน้อย	ลานก้อม
24	NPH001-182	(23) สบ 23.1.4/182	ตำรายา	ไทยน้อย	ลานก้อม
25	NPH001-183	(23) สบ 23.1.4/183	ตำรายา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
26	NPH001-184	(23) สบ 23.1.4/184	พระพุทธศาสนา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
27	NPH001-185	(23) สบ 23.1.4/185	หนังสือสุขบัญญัติ	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
28	NPH001-186	(23) สบ 23.1.4/186	รวมหลายเรื่อง	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
29	NPH001-187	(23) สบ 23.1.4/187	ปาราชิก	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
30	NPH001-188	(23) สบ 23.1.4/188	บายศรีพระใหม่, บายศรี พระเจ้า, ป่าวเทศนา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
31	NPH001-189	(23) สบ 23.1.4/189	รวมหลายเรื่อง	ไทยน้อย	ลานก้อม
32	NPH001-190	(23) สบ 23.1.4/190	รวมหลายเรื่อง	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
33	NPH001-191	(23) สบ 23.1.4/191	ตำราโหราศาสตร์	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
34	NPH001-192	(23) สบ 23.1.4/192	ตำรายา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
35	NPH001-193	(23) สบ 23.1.4/193	ตำรายา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
36	NPH001-194	(23) สบ 23.1.4/194	ตำรายา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
37	NPH001-195	(23) สบ 23.1.4/195	ตำรายา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
38	NPH001-196	(23) สบ 23.1.4/196	พระพุทธศาสนา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
39	NPH001-197	(23) สบ 23.1.4/197	ตำรายา	ไทยน้อย	ลานก้อม
40	NPH001-198	(23) สบ 23.1.4/198	ตำราคาถาต่าง ๆ	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
41	NPH001-199	(23) สบ 23.1.4/199	บูชาตามกำลังวัน	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
42	NPH001-200	(23) สบ 23.1.4/200	อานิสงส์มาติกา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
43	NPH001-201	(23) สบ 23.1.4/201	ตำราเวทศาสตร์	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
44	NPH001-202	(23) สบ 23.1.4/202	ตำราดุ๊กคณชาตยหญิง	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
45	NPH001-203	(23) สบ 23.1.4/203	ตำราโหราศาสตร์	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
46	NPH001-204	(23) สบ 23.1.4/204	ตำราทำขวัญและตำรายา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
47	NPH001-205	(23) สบ 23.1.4/205	ตำรายาหมอทา	ธรรมอีสาน	ลานก้อม

ที่	ทะเบียนของ ฐานข้อมูลฯ	ทะเบียนของหอ จดหมายเหตุฯ	ชื่อเรื่อง	อักษร	ประเภท
48	NPH001-206	(23) สบ 23.1.4/206	รวมหลายเรื่อง	ไทยน้อย	ลานก้อม
49	NPH001-207	(23) สบ 23.1.4/207	รวมหลายเรื่อง	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
50	NPH001-208	(23) สบ 23.1.4/208	รวมหลายเรื่อง	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
51	NPH001-209	(23) สบ 23.1.4/209	รวมหลายเรื่อง	ธรรมอีสาน	ลานก้อม
52	NPH001-210	(23) สบ 23.1.4/210	ตำราไสยศาสตร์	ธรรมอีสาน	ลานก้อม

เมื่อทำทะเบียน และถ่ายสำเนาดิจิทัลเรียบร้อยแล้ว จึงห่อจัดเก็บคืนแบบเดิม หลังจากนั้นจะนำไฟล์ดิจิทัลที่ได้ไปถ่ายไว้มาจัดการข้อมูลตามมาตรฐานของฐานข้อมูลเอกสารโบราณภูมิภาคตะวันตกในประเทศไทย และเผยแพร่ข้อมูลในเว็บไซต์ฐานข้อมูลฯ เพื่อประโยชน์แก่วงวิชาการทั้งด้านการศึกษารูปอักษร หรือการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาในเอกสารโบราณ

สรุปรายงาน
นิสา เชยกลิ่น
ถ่ายภาพ
ศุภกรานต์ พุ่มพฤษ